

9/ 394918

۱۴۰۲، ۱، ۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	
نوع سند: آیین نامه	شماره سند: ۷۱۰۱
ویرایش: ۱	صفحه: ۳۰

اقدام کنندگان			
مسئولیت	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی	امضا
تهیه کننده	محمد محمدی مسعودی	مدیرکل بورس و اعزام دانشجویان	
تأیید کننده	هاشم داداش پور	معاون وزیر و رئیس سازمان امور دانشجویان	
تصویب کننده	محمدعلی زلفی گل	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	

مرجع تأیید سند	نام و نام خانوادگی دبیر	شماره و تاریخ صورت جلسه	امضا
شورای مرکزی بورس	محمد محمدی مسعودی	شماره جلسه: ۱۳	
		تاریخ: ۱۴۰۱/۸/۱۷	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شماره ابلاغ سند
دفتر وزارتی			

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲ از ۳۰		

مقدمه

به منظور تحول و هدفمند سازی نظام بورس های تحصیلی داخل و خارج از کشور در جهت هدایت علمی مبتنی بر نیازها و اولویت های فرهنگی- تربیتی، آموزشی، پژوهشی و فناوری مندرج نقشه جامع علمی کشور، تسهیل و هدفمند کردن فرآیند ادامه تحصیل صاحبان استعداد های برتر برای تأمین بخشی از اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پژوهشی و تأمین نیروی انسانی متخصص سایر دستگاه های اجرایی و مؤسسات دولتی، ایجاد ارتباط نزدیک بین دانشگاه و جامعه صنعتی و خدماتی در انجام پژوهش های کاربردی مورد نیاز کشور و ساماندهی مهاجرت دانشجویی و بازنگری، اصلاح، یکپارچه سازی، ساده سازی و روزآمد کردن قوانین و مقررات نظام علم و فناوری کشور و توسعه همکاری های علمی و بین المللی «آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی» بر اساس اسناد فرادستی نقشه جامع علمی کشور، راهبرد ۱۳ سند اسلامی شدن دانشگاه ها مصوبه ۱۳۹۲/۴/۲۵، سند راهبردی کشور در امور نخبگان مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۱، سند اسلامی شدن دانشگاه ها، سند جامع روابط علمی بین المللی مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۱۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی، بند ب و د ماده ۱ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب مورخ ۱۳۸۳/۶/۸، قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی و مصوبه هیأت وزیران مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۹ در خصوص توانمندسازی بخش غیردولتی در نظام علم و فناوری و کاهش تصدی گری دولت همزمان با تقویت ابعاد نظارتی آن، برای تمامی مقاطع تحصیلی و دوره های تحقیقاتی به شرح زیر تدوین می شود.

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- سازمان: سازمان امور دانشجویان

- اداره کل: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۳ از ۳۰		

- مؤسسه: هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی دارای مجوز از مراجع ذی ربط که طبق مقررات وزارت فعالیت می‌کنند.

- بورس: امتیاز مادی یا معنوی است که به یک شخص جهت تحصیل در یک یا بخشی از مقطع تحصیلی یا دوره تحقیقاتی اعطا می‌گردد.

- بورسیه: شخصی که در مدتی از تحصیل یا تحقیق خود از امتیاز بورس استفاده کرده باشد.

- دانشگاه مجری: دانشگاهی که دانشجوی بورسیه، تحصیل یا تحقیق خود را در آنجا طی می‌کند.

- متقاضی: شخصی که درخواست استفاده از امتیاز بورس جهت ادامه تحصیل یا تحقیق در یکی از موارد مذکور در این آیین نامه را کرده باشد.

- استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی مؤسسه محل تحصیل متقاضی

- استاد ناظر: یکی از اعضای هیأت علمی که بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی بورسیه نظارت می‌کند.

- حوزه کاربرد: سازمان‌ها و شرکت‌های صنعتی تولیدی، بازرگانی و خدماتی دولتی و غیر دولتی و شرکت‌های دانش بنیان یا واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری دارای توانایی پشتیبانی مالی و کاربردی

- کارگروه تخصصی: کارگروه متشکل از نمایندگان اداره کل و در صورت لزوم نماینده دستگاه‌های ذینفع با شرح وظایف مشخص در آیین نامه حسب نوع بورس

- پارک: پارک علم و فناوری که براساس «آیین‌نامه تأسیس و راهاندازی پارک علم و فناوری» مصوب ۱۳۹۷/۱۰/۰۲ شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی تأسیس و دارای مجوز رسمی می‌باشد.

- دستگاه معرف: سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی یا غیردولتی که بورسیه را برای دوره بلندمدت و کوتاه‌مدت تحصیل در یکی از دانشگاه‌های داخل انتخاب و معرفی می‌نمایند.

- سامانه یکپارچه: سامانه‌ای یکپارچه که در پایگاه سازمان جهت راهبری و تسهیل فرآیند اعطای بورس ایجاد

شده است.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۴ از ۳۰		

- پروژه: مجموعه فعالیت‌های فردی یا گروهی با زمان بندی مشخص و به منظور ارائه خدمت مشخص برای حوزه کاربرد است.

ماده ۲: شورای مرکزی بورس

شورای مرکزی بورس در محل سازمان با اهداف و مأموریت های زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- تعیین سیاست های کلی اعطای بورس های تحصیلی براساس اولویت های علمی، فرهنگی و اقتصادی کشور
- ۲- تعیین شرایط و نحوه گزینش افراد جهت استفاده از بورس تحصیلی
- ۳- نظارت بر تعیین مؤسسه ها و مراکز علمی مناسب برای تحصیل بورسیه ها در هر رشته
- ۴- بررسی و تصویب: الف) رشته های مورد نیاز پیشنهاد شده توسط معاونت های آموزشی و پژوهشی (درخصوص مؤسسات پژوهشی) وزارت برای اعطای بورس و ب) ظرفیت بورسیه های هر رشته در هر سال بر اساس پیشنهاد ارائه شده از سوی مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت
- ۵- تأیید نهایی واگذاری بورس به متقاضیان واجد شرایط
- ۶- اخذ تصمیم برای حل و فصل تقاضای بورسیه ها
- ۷- اخذ تصمیم نسبت به پذیرش بورس های اعطایی سایر کشورها به دانشجویان ایرانی (بورس دول)

ماده ۳: اعضای شورای مرکزی بورس:

- ۱- معاون وزیر و رئیس سازمان (رئیس جلسه)
- ۲- معاون آموزشی وزارت
- ۳- معاون پژوهشی وزارت
- ۴- معاون فناوری و نوآوری وزارت
- ۵- معاون حقوقی و امور مجلس وزارت

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۵ از ۳۰		

۶- رئیس مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت

۷- رئیس مرکز جذب اعضای هیأت علمی وزارت

۸- معاون بورس و امور دانشجویان خارج سازمان

۹- مدیر کل بورس و اعزام دانشجویان (دبیر شورا)

۱۰- قائم مقام بنیاد ملی نخبگان

۱۱- دو نفر از اعضای هیأت علمی مؤسسات (به پیشنهاد رئیس سازمان و تأیید وزیر)

تبصره ۱: جلسات شورای مرکزی با حضور بیش از نصف اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی موافق بیش از نصف اعضای حاضر قابل اجرا است.

تبصره ۲: رئیس شورا می‌تواند در موارد لازم از افراد صاحب نظر جهت شرکت در جلسات شورا بدون حق رأی دعوت بعمل آورد.

تبصره ۳: شورای مرکزی بورس دارای ۶ کارگروه تخصصی در گروه های «فنی و مهندسی»، «علوم پایه»، «سلامت»، «علوم انسانی» و «هنر» و «بین رشته ای» می‌باشد. انتخاب اعضای کارگروه‌های تخصصی به پیشنهاد دبیر شورای مرکزی بورس و تأیید رئیس سازمان می‌باشد.

تبصره ۴: مصوبات شورا پس از ابلاغ رئیس شورا لازم الاجراء است و رونوشتی از آن جهت استحضار وزیر ارسال می‌گردد.

ماده ۴: انواع بورس های تحصیلی

۴-۱- وزارت برای هدایت علمی مبتنی بر نیاز کشور، تأمین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی و پشتیبانی از شرکت‌ها، صنایع و سازمان‌های فناور، تولیدی، خدماتی دولتی و غیردولتی در تأمین نیاز آنها به نیروهای متخصص، هر ساله تعدادی بورس بلندمدت و کوتاه‌مدت در داخل و خارج از کشور با ترکیبی از

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۶ از ۳۰		

رویکردهای مزیت محور، نیاز محور، رشد محور، مرز شکن و آینده نگر در عنوان های زیر به تعدادی از متقاضیان واجد شرایط اعطاء می نماید:

۱- بورس فنی و مهندسی (شهید مصطفی چمران)

هدف از این بورس تأمین هیأت علمی مورد نیاز در رشته های فنی و مهندسی است.

۲- بورس علوم پایه (شهید مصطفی احمدی روشن)

هدف از این بورس تأمین هیأت علمی مورد نیاز در رشته های علوم پایه است.

۳- بورس علوم انسانی (علامه طباطبائی)

هدف از این بورس تأمین هیأت علمی مورد نیاز در رشته های علوم انسانی است.

۴- بورس سلامت (دکتر سعید کاظمی آشتیانی)

هدف از این بورس تأمین هیأت علمی مورد نیاز در رشته های مرتبط از جمله کشاورزی و دامپزشکی است.

۵- بورس هنر (شهید مرتضی آوینی)

هدف از این بورس تأمین هیأت علمی مورد نیاز در رشته های هنر است.

۶- بورس سال آخر (شهید محسن فخری زاده)

هدف از این بورس، تأمین هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی، از طریق بورسیه نمودن متقاضی در طول باقیمانده دوره تحصیلی دکتری است.

۷- بورس بنگاه های اقتصادی (شهید حسن طهرانی مقدم)

در این نوع بورس حوزه کاربرد می تواند مشکلات و نیازهای پژوهشی و فناورانه خود را در قالب پروژه های تحقیقاتی ارائه نموده و با توجه به سطح پروژه مطرح شده دانشجویان مقاطع و دوره های مختلف تحصیلی می توانند از این بورس استفاده نمایند.

۲

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۷ از ۳۰		

۸- بورس مشاغل (شهید محمدعلی رجائی)

هدف از این بورس تربیت منابع انسانی مؤثر و کارا بر اساس درخواست دستگاه های دولتی و غیر دولتی است. بورسیه حین تحصیل، تسهیلات دریافت نموده و پس از دوران تحصیل امکان اشتغال در این دستگاه ها را دارا می باشد.

۹- بورس وطن (شهید حاج قاسم سلیمانی)

هدف از این بورس تربیت نیروی متخصص در کشور مد نظر شورای مرکزی بورس برای توسعه روابط علمی با آن کشور بر اساس نیاز کشور و یا درخواست دستگاه های متقاضی، در مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد است.

۱۰- بورس فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل یا خارج از کشور (شهید سیدحسین علم الهدی)

هدف از این بورس حمایت از دانشجویان دکتری داخل و یا خارج از کشور و گسترش روابط علمی و فناوری بین دانشگاه های داخل و خارج از کشور، استفاده از امکانات و تخصص های موجود در دانشگاه های کشور و سایر کشورها و مؤسسات پژوهشی بین المللی و جذب دانشجویان نخبه ایرانی در خارج از کشور است.

۱۱- بورس سرآمدان (شهید مجید شهریاری)

به منظور حفظ و افزایش بهره وری از سرمایه برجسته نخبگانی در ابعاد مختلف، این بورس تحصیلی به دانشجویان سرآمد از جمله دانشجویان نمونه و دانشجویان استعداد درخشان (بدون نیاز به شرکت در آزمون سراسری) اعطاء می شود.

۱۲- بورس ابرار (شهید ابراهیم هادی)

هدف از این بورس، استفاده و جهت دهی نيات خيرين عرصه آموزش عالی در راستای نیازهای کشور می باشد که هر ساله می تواند به تعدادی از دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی به صورت بلند مدت و کوتاه مدت داخل و خارج تعلق گیرد.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت معّلم و تحقّقات و تحقّرات
ویرایش: ۱		
صفحه: ۸ از ۳۰		

۱۳- بورس دانش (شهید حسین فهمیده)

هدف از این بورس بلاعوض، تشویق و هدایت استعدادهای برتر نظام آموزش و پرورش کشور به رشته های مغفول مانده و دارای اولویت (بر اساس اسناد فرادستی) در حوزه های علوم پایه، علوم انسانی، فنی و مهندسی، سلامت و هنر می باشد. بورسیه در حین تحصیل از تسهیلات استفاده می نماید.

تبصره ۱: بورس پنجگانه نخست به آن دسته از دانشجویانی اختصاص دارد که متقاضی تحصیل در یکی از رشته های اولویت دار مصوب شورای مرکزی بورس بر اساس اسناد بالادستی تحت عنوان علوم پایه، علوم انسانی، فنی و مهندسی، سلامت و هنر هستند.

تبصره ۲: بورس های پنجگانه فوق به دو شکل بورس بلندمدت داخل یا خارج از کشور، به متقاضیانی که موفق به احراز شرایط تعیین شده باشند، اعطا می گردد.

تبصره ۳: به منظور تربیت نیروی متخصص در امور کشورهای خاص و توسعه روابط علمی با آن کشورها، شورا می تواند هر ساله به تعدادی از داوطلبان در رشته های مرتبط با اهداف، برای تحصیل در مقطع دکتری یا کارشناسی ارشد در دانشگاه های برتر آن کشورها بورس تحصیلی وطن اعطا نماید. شرایط، ضوابط، تسهیلات اعطائی و تعهدات داوطلبان، طبق شیوه نامه اجرائی بورس وطن مصوب شورای مرکزی بورس خواهد بود.

ماده ۵: قالب های اعطای بورس

۵-۱- بورس های پنج گانه تحصیل بلندمدت در خارج از کشور

۵-۱-۱- وزارت برای تأمین اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پژوهشی، هر ساله تعدادی بورس بلندمدت مقطع دکتری و دوره پسا دکتری، جهت تحصیل و تحقیق در خارج از کشور را بر حسب نیاز و شرایط خاص به دانشجویان اعطا می نماید.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۹ از ۳۰		

۵-۱-۲- سازمان، رشته‌های تحصیلی و میزان ظرفیت پذیرش این بورس را با هماهنگی معاونت‌های آموزشی و پژوهشی و مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت و اعلام نیاز از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، پیشنهاد و پس از تصویب شورای مرکزی بورس اعلام می‌نماید.

۵-۱-۳- پیشنهاد میزان ظرفیت پذیرش بورس برای تأمین نیروی انسانی متخصص سایر دستگاه‌های اجرایی و موسسات دولتی با سازمان و تأیید شورای مرکزی بورس است.

تبصره ۱: بورس تحصیلی خارج از کشور با شرایط خاص به دانشجویان ایرانی مقیم خارج از کشور بر اساس پیشنهاد اداره کل و تصویب شورای مرکزی بورس اعطا می‌گردد.

۵-۲- بورس‌های پنج‌گانه تحصیل بلندمدت در داخل کشور

۵-۲-۱- به منظور تأمین کادر هیأت علمی مراکز آموزش عالی و پژوهشگاه‌ها، بورس‌های یک تا پنج موضوع ماده ۵ به شکل تحصیل در مقطع دکتری و یا تحقیق در دوره پسادکتری در یکی از مؤسسات برتر داخل کشور در یکی از رشته‌های اولویت دار براساس اسناد فرادستی اجراء می‌گردد.

۵-۲-۲- سازمان بر حسب نیاز و شرایط خاص، پذیرش این بورس را با هماهنگی معاونت‌های آموزشی و پژوهشی (جهت انتخاب رشته‌های مورد نظر) و مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت (جهت تعیین میزان ظرفیت)، پیشنهاد و پس از تصویب شورای مرکزی اعطاء می‌نماید.

۵-۲-۳- بورسیه‌ها از میان پذیرفته‌شدگان آزمون با همکاری دانشگاه‌ها و سازمان بر اساس اعتبارات مربوط انتخاب می‌شوند.

تبصره ۴: مربیان دانشگاه‌ها می‌توانند در فرآیند اعطای بورس داخل و خارج قرار گیرند.

۵-۳- بورس بلندمدت و کوتاه‌مدت بنگاه‌های اقتصادی

۵-۳-۱- بورس بنگاه‌های اقتصادی در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری (پژوهش‌محور و آموزشی) و پسادکتری و فرصت تحقیقاتی کوتاه‌مدت دکتری داخل و خارج از کشور و در همه رشته‌های تحصیلی با

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۰ از ۳۰		

مشارکت فعال حوزه کاربرد در مراکز آموزش عالی داخل یا خارج از کشور برای انجام پروژه مورد نیاز حوزه کاربرد توسط متقاضی، بر حسب تشخیص و تصویب حوزه کاربرد و شورای مرکزی بورس اجرا می‌شود.

۵-۳-۲- شورا با همکاری حوزه کاربرد، شرایط اعطای بورس را مشخص می‌نماید.

۵-۳-۳- در بورس بنگاه‌های اقتصادی، حوزه کاربرد، سازمان، متقاضی، استاد راهنما (راهنمای تحقیق و تضمین‌کننده صحت علمی آن) و مؤسسه در ارتباط و همکاری با یکدیگر نقش‌آفرینی می‌کنند.

۵-۳-۴- کلیه اعضای هیأت علمی مؤسسات آموزشی و پژوهشی وزارت می‌توانند به عنوان استاد راهنما در بورس بنگاه‌های اقتصادی ایفای نقش نمایند.

تبصره ۵: کلیه مؤسساتی که دارای صلاحیت برگزاری مقاطع متناسب با سطح مورد نیاز موضوع پروژه هستند، در محدوده این بورس قرار می‌گیرند.

تبصره ۶: اعضای هیأت علمی مؤسساتی که مجوز جذب مقاطع تحصیلات تکمیلی را ندارند، می‌توانند از طریق طرح تعاون و دیگر طرح‌های جاری در وزارت، اقدام به جذب دانشجو از مؤسسه دارای مجوز نمایند.

۵-۳-۵- هزینه بورس بنگاه‌های اقتصادی از محل اعتبارات و درآمد اختصاصی حوزه کاربرد تأمین می‌گردد. سازمان یا نهادهای دولتی می‌توانند بر اساس سیاست‌های علمی دولت، بخشی از هزینه‌ها را تأمین نماید.

۵-۴- بورس بلندمدت و کوتاه‌مدت مشاغل

۵-۴-۱- به منظور شناسایی، جذب و تأمین منابع انسانی متعهد و ماهر در مشاغل دولتی و غیر دولتی، این بورس به متقاضی اعطا می‌گردد.

۵-۴-۲- بورس مشاغل پس از احراز استعداد و توانمندی علمی برای تحصیل در دانشگاه‌های دولتی، به دو شکل بلندمدت و کوتاه مدت در کلیه مقاطع اعطا می‌شود.

تبصره ۷: احراز استعداد و توانمندی علمی برای تحصیل بر عهده کارگروه تخصصی است.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۱ از ۳۰		

۵-۴-۳- تسهیلات و هزینه تحصیلی، تعیین تعهدات، اخذ تعهد و شرایط اختصاصی دریافت بورس مشاغل توسط دستگاه دولتی یا غیردولتی صورت می گیرد.

۵-۵- بورس سال آخر

۵-۵-۱- بورس سال آخر به منظور تأمین هیأت علمی مؤسسات آموزش عالی آموزشی و پژوهشی به دانشجویان شاغل به تحصیل مقطع دکتری در داخل یا خارج از کشور اعطا می گردد.

۵-۵-۲- تعیین رشته تحصیلی، تعیین سقف سالانه و میزان تسهیلات بورس سال آخر بر عهده شورای مرکزی بورس می باشد.

۵-۶- بورس فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج

۵-۶-۱- به منظور حمایت از دانشجویان دکتری داخل و یا خارج از کشور و گسترش روابط علمی و فناوری بین دانشگاه های داخل، دانشگاه با صنعت در داخل و خارج از کشور، استفاده از امکانات و تخصص دانشگاه های کشور و سایر کشورها و مؤسسات پژوهشی بین المللی و جذب دانشجویان نخبه ایرانی در خارج از کشور، سازمان یا مؤسسات می توانند تعدادی از دانشجویان دکتری واجد شرایط را برای دوره های تحقیقاتی کوتاه مدت یک ماهه، سه ماهه، شش ماهه در خارج کشور و دوره های تحقیقاتی کوتاه مدت سه ماهه، شش ماهه و نه ماهه در داخل کشور بورس نمایند.

۵-۶-۲- حداکثر مدت دوره بورس کوتاه مدت شش ماه و به شکل حضوری است و با شرایط مندرج در شیوه نامه اجرایی در موارد خاص و با تصویب شورای مرکزی بورس می تواند حداکثر تا نه ماه تمدید گردد.

۵-۶-۳- تسهیلات اعطائی برای بورس تحقیقاتی خارج به صورت ارزی-ریالی و برای بورس تحقیقاتی داخل کشور به صورت ریالی به ترتیب تعیین شده در شیوه نامه اجرایی پرداخت می گردد.

۵-۶-۴- دانشجو موظف است پس از تصویب بورس کوتاه مدت در دانشگاه و سازمان، در چارچوب موضوع رساله خود به پژوهش بپردازد و پس از اتمام فرصت کوتاه مدت بلافاصله به دانشگاه محل تحصیل خود مراجعت نماید و

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۲ از ۳۰		

ضمن معرفی خود، گزارش جامعی از فعالیت‌های پژوهشی و نتایج آن را ارائه و به تایید استاد راهنما، معاونت پژوهشی یا اداره کل برساند. سایر وظایف و تعهدات بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی بورس خواهد بود.

۵-۶-۵- تعیین سقف سالانه بورس کوتاه مدت داخل و خارج بر اساس توزیع عادلانه بین مؤسسات به پیشنهاد سازمان و تصویب شورای مرکزی بورس خواهد بود.

۵-۶-۶- بورس کوتاه مدت خارج به داخل دانشجویان ایرانی که در مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری در خارج از کشور به تحصیل می‌پردازند، با رعایت مقررات دانشگاه محل تحصیل در خارج از کشور و به مدت یک تا شش ماه اعطا می‌گردد.

۵-۷- بورس سرآمدان

به منظور حفظ و افزایش بهره‌وری از سرمایه برجسته نخبگانی در ابعاد مختلف، بورس تحصیلی در رشته‌های نیاز محور، به صورت ویژه و بدون کنکور به دانشجویان سرآمد از جمله دانشجویان نمونه و استعداد درخشان اعطا می‌گردد. تعیین ضوابط و شرایط دانشجویان سرآمد بر عهده سازمان می‌باشد.

۵-۸- بورس ابرار

به منظور پاسداشت نیت خیرین عرصه آموزش عالی کشور، هر ساله به تعدادی از دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی بلند مدت و کوتاه مدت داخل و خارج، بورس ابرار با حمایت مالی خیرین بر اساس شرایط مندرج در شیوه نامه اعطا می‌گردد.

تبصره ۸: درخواست خیرین مبتنی بر تأمین هزینه تحصیلی بخشی از دانشجویان، باید به تصویب شورای مرکزی بورس برسد.

تبصره ۹: خیرین می‌توانند به شرط استمرار سالانه تأمین هزینه اعطای بورس حداقل ده دانشجو، بورس ابرار را با تصویب شورای مرکزی معنون به نام خود نموده یا اسم پیشنهاد نمایند.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۳ از ۳۰		

۵-۹- بورس دانش

به منظور تقویت رشته های مورد نیاز کشور و همچنین تشویق استعدادهای برتر نظام آموزشی، به تعدادی از دانش آموختگان مقطع دبیرستان، مقطع کارشناسی و مقطع کارشناسی ارشد از طریق آزمون هرساله بورس دانش اعطا می گردد.

تبصره ۱۱: بورسیه های دانش جهت دریافت سایر بورس ها در مقاطع بالاتر در اولویت هستند.

تبصره ۱۲: هرسال تعداد بورس و رشته های هدف، توسط شورای مرکزی بورس تعیین و در دفترچه کنکور سراسری به اطلاع عموم می رسد و ضوابط و شیوه اعطای بورس دانش بر اساس شیوه نامه خواهد بود.

ماده ۶: شرایط داوطلبان

۶-۱- شرایط عمومی داوطلبان دریافت بورس تحصیلی

۱- ایمان و اعتقاد به مبانی دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران
تبصره ۱: داوطلبان از اقلیت های مذهبی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران فقط از شرط ایمان و اعتقاد به مبانی دین مبین اسلام مستثنی هستند.

۲- التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و رکن اساسی آن، یعنی ولایت فقیه

۳- رعایت تقوا در گفتار و کردار که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرمات است.

۴- وابسته نبودن به احزاب و گروه های ملحد، محارب و غیرقانونی

۵- حسن شهرت و نداشتن سوء پیشینه کیفری

۶- نداشتن حضور و فعالیت های مغایر با قوانین و شئون اخلاقی در فضای مجازی و عدم ارتباط با شبکه های معاند

۷- تسلط بر زبان دوم طبق ضوابط مندرج در شیوه نامه اجرایی

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۴ از ۳۰		

تبصره ۲: در تمامی بورس هایی که متقاضی تحصیل خود را در داخل کشور می گذرانند نیاز به این شرط وجود ندارد مگر آنکه در شیوه نامه اجرایی برای شرایط خاصی مقرر شده باشد.

۸- دارا بودن کارت پایان خدمت وظیفه یا معافیت دائم، معافیت تحصیلی و یا دفترچه آماده به خدمت برای متقاضیان مذکور

۹- داشتن توانایی جسمی، علمی و مهارتی لازم متناسب با رشته تحصیلی، الزامات حرفه ای و مطابق با اهداف بورس

۱۰- سن متقاضیان بورس و شرایط آن طبق شیوه نامه اجرایی مصوب شورای مرکزی بورس خواهد بود.

تبصره ۳: سن بورسیه هیات علمی نباید بعد از فراغت از تحصیل از حداکثر سن مجاز استخدامی تجاوز نماید.

تبصره ۴: سن متقاضی بورسیه هیات علمی باید به نحوی باشد که بتواند طبق قانون استخدامی بعد از فراغت از تحصیل ۳۰ سال خدمت نماید.

۱۱- سپردن تعهد مصوب شورا

تبصره ۵: در صورت عدم احراز یا فقدان برخی از شرایط عمومی متقاضیان بورس کوتاه مدت تحقیقاتی خارج به داخل کشور در شرایط خاص، تصمیم گیری بر عهده شورای مرکزی بورس می باشد.

۲-۶- شرایط اختصاصی دریافت بورس تحصیلی:

۱-۲-۶- شرایط اختصاصی بورس بلندمدت دکتری خارج از کشور

۱- داشتن مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد متناسب با رشته مورد نظر

۲- دارا بودن توانایی روحی مناسب و سلامت روانی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور

۳- اخذ اعلام نیاز از یکی از دانشگاه های داخل به عنوان محل خدمت پس از تحصیل

تبصره ۶: در شرایط برابر اعزام دانشجو به خارج از کشور، اولویت با داوطلبان متأهل می باشد.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۵ از ۳۰		

۶-۲-۲- شرایط اختصاصی بورس بلندمدت دکتری داخل کشور

۱- موافقت و معرفی دانشگاه محل تحصیل

۲- اخذ اعلام نیاز از یکی از دانشگاه‌های داخل به عنوان محل خدمت

۳- تأیید پیشنهاد پژوهشی توسط کارگروه تخصصی

۶-۲-۳- شرایط اختصاصی بورس بنگاه‌های اقتصادی

۱- دانشجوی یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزش عالی کشور (مورد تأیید وزارت) در مقاطع تحصیلی کاردانی،

کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری (پژوهش‌محور و آموزشی) و دوره پس‌دکتری

۲- تأیید صلاحیت علمی توسط کارگروه تخصصی

۳- تأیید انطباق نسبت و سطح پیشنهاد پژوهشی با مقطع تحصیلی مورد تقاضا توسط دانشگاه

۶-۲-۴- شرایط اختصاصی بورس کوتاه مدت تحقیقاتی داخل و خارج

۱- تحصیل حضوری و تمام وقت مقطع دکتری به صورت روزانه در دانشگاه‌های دولتی داخل یا معتبر خارجی

تبصره ۷: دانشجویان دوره شبانه دانشگاه‌های دولتی بر اساس شرایط مندرج در شیوه نامه می‌توانند بدون دریافت

مقرری از بورس کوتاه‌مدت داخل استفاده نمایند.

تبصره ۸: بورس کوتاه‌مدت داخل و خارج به دانشجویان دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های غیر دولتی و غیر انتفاعی با

پرداخت هزینه توسط متقاضی یا مؤسسه اعطا می‌گردد.

۲- آشنایی کافی با زبان دوم طبق ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی

۳- داشتن پذیرش از یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات پژوهشی و سازمان‌های صنعتی داخل کشور برای هر دو بورس

کوتاه‌مدت داخل و بورس کوتاه مدت خارج به داخل و پذیرش از یکی از دانشگاه‌های مورد تأیید سازمان در خارج از

کشور برای بورس کوتاه مدت خارج

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۶ از ۳۰		

۴- هم راستا بودن موضوعی تحقیقاتی در دوره بورس با رشته تحصیلی یا زمینه فعالیت‌های پژوهشی، صنعتی یا خدماتی در مؤسسه پذیرش دهنده به تشخیص کارگروه تخصصی

۶-۲-۵- شرایط اختصاصی بورس مشاغل

۱- شرکت در آزمون سراسری

۲- دارا بودن توانایی روحی مناسب و سلامت روانی

۳- تأیید صلاحیت علمی توسط کارگروه تخصصی

۴- تأیید حوزه کاربرد

۶-۲-۶- شرایط اختصاصی بورس وطن

۱- داشتن مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد (با توجه به مقطع تحصیلی مورد تقاضا جهت دریافت بورس)

۲- دارا بودن توانایی روحی مناسب و سلامت روانی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور

۳- تأیید صلاحیت علمی توسط کارگروه تخصصی

۶-۲-۷- شرایط اختصاصی بورس دانش

۱- شرکت در آزمون سراسری

۲- تأیید صلاحیت علمی و عمومی توسط کارگروه تخصصی

۶-۲-۸- شرایط اختصاصی بورس ابرار

۱- پذیرفته شده دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی کشور

۲- تأیید صلاحیت علمی توسط کارگروه تخصصی

۶-۲-۹- شرایط اختصاصی بورس سرآمدان

۱- انتخاب متقاضیان با تأیید معاونت آموزشی وزارت

۲- تأیید منتخبین در شورای مرکزی بورس

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۷ از ۳۰		

۶-۲-۱۰- شرایط اختصاصی بورس سال آخر

- ۱- دانشجویان شاغل به تحصیل با هزینه شخصی در مقطع دکتری خارج از کشور که متقاضی استفاده از بورس تحصیلی برای سال آخر (اتمام مقطع) می باشند.
- ۲- دانشگاه تحصیل مقطع دکتری می بایست جزو دانشگاه های معتبر و دارای سطح (الف یا ب) در نظام ارزشیابی کشور باشد.

ماده ۷: فرآیند اعطای بورس

۷-۱- فرآیند اختصاصی اعطای بورس بلندمدت داخل و خارج

- ۱- شرکت متقاضیان پذیرفته شده در آزمون (علمی و عمومی) و با ثبت درخواست در سامانه یکپارچه بورس پس از فراخوان سازمان
- ۲- پذیرش براساس تعداد مصوب شورای مرکزی بورس از بین پذیرفته شدگان در آزمون و معرفی توسط اداره کل تبصره ۱: مصاحبه متقاضیان توسط کارگروه های تخصصی سازمان انجام می شود.
- ۳- بارگذاری مدارک کلیه پذیرفته شدگان دریافت بورس (هرگونه مقرری دانشجویی)، از جمله بورس های اشاره شده در این آئین نامه در سامانه یکپارچه بورس
- ۴- معرفی متقاضیان تأیید شده شورای مرکزی بورس جهت جایابی به مرکز جذب دانشگاه های مورد تقاضا توسط اداره کل
- تبصره ۲: پذیرفته شدگان مرحله نهایی بورس خارج در صورت ضرورت می توانند با تصویب شورای مرکزی بورس به صورت بورس داخل ادامه تحصیل بدهند.
- ۵- انتخاب استاد ناظر به منظور نظارت و هدایت مستمر بر روند تحصیلات بورسیه از طرف دانشگاه یا دستگاه محل خدمت آتی

- ۶- ارائه سند تعهد طبق شرایط اعلامی در شیوه نامه بابت تضمین حسن انجام تعهدات متقاضیان

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۸ از ۳۰		

۷- صدور حکم بورس توسط سازمان پس از اخذ اعلام نیاز از دانشگاه

۸- مستخدمین دیگر وزارتخانه‌ها و افرادی که تعهد خدمت به دیگر مؤسسات آموزشی و وزارتخانه‌ها دارند، لازم است به هنگام ثبت نام و قبل از شرکت در آزمون مربوط، موافقت دستگاه متبوع را در چارچوب ضوابط قانونی ارائه نمایند.

۷-۲- فرایند اختصاصی اعطای بورس بنگاه‌های اقتصادی

۱- حوزه کاربرد نیاز خود را طبق کاربردگ پیش بینی شده در سامانه یکپارچه بورس ثبت و اعلام می‌نماید.

تبصره ۳: حوزه کاربرد حداقل سه دانشگاه را به عنوان اولویت انجام پروژه مشخص می‌نماید.

۲- اساتید و دانشجویان دکترای دانشگاه‌های تعیین شده از سوی حوزه کاربرد ظرف مدت معین پیشنهاد خود را از طریق سامانه یکپارچه بورس به حوزه کاربرد اعلام می‌نمایند.

۳- حوزه کاربرد از بین پیشنهادات، دانشگاه و مجری را انتخاب نموده و مبادرت به انعقاد قرارداد با ایشان می‌نماید.

۴- مجری می‌تواند از بین دانشجویان خود یا از بین معرفی شدگان اولیه سازمان سنجش برای مصاحبه علمی در مقطع دکتری در سه سال گذشته، بورسیه حوزه کاربرد به عنوان همکار پروژه طبق مفاد قرارداد انتخاب نماید.

۵- مؤسسه ملزم به بورسیه نمودن دانشجوی مجری یا دانشجوی همکار مجری پروژه طبق مقررات و آئین نامه و شیوه نامه مصوب شورای مرکزی بورس می‌باشد.

۶- حوزه کاربرد موظف است کلیه هزینه‌های پروژه و بورس را طبق جدول مندرج در قرارداد به مؤسسه پرداخت نماید.

۷-۳- فرایند اختصاصی بورس مشاغل

۱- انعقاد قرارداد سه جانبه بین سازمان، دستگاه معرف دولتی یا غیر دولتی و دانشگاه مورد درخواست جهت تحصیل

۲- معرفی سه برابر ظرفیت مورد نیاز از میان پذیرفته شدگان اولیه کنکور سراسری توسط سازمان سنجش به

کارگروه متشکل از طرف‌های قرارداد بند ۱ طبق شیوه نامه مصوب شورای مرکزی بورس

۳- کارگروه از بین معرفی شدگان از طریق آزمون تعداد مورد نیاز را انتخاب و به سازمان سنجش اعلام می‌نماید.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۱۹ از ۳۰		

۴- حوزه کاربرد موظف است طبق قرارداد بند ۱ هزینه های تحصیلی را بر اساس جدول زمان بندی مشخص شده در قرارداد به دانشگاه پرداخت نماید.

تبصره ۴: چنانچه به هر دلیل دانشگاه مورد توافق از پذیرش دانشجو در هر مرحله از تحصیل امتناع ورزد، سازمان با بررسی پرونده، در صورت صلاحدید و با توافق دستگاه، دانشجو را به دانشگاه دیگر معرفی خواهد نمود. با توجه به عدم تعهد مالی سازمان، حوزه کاربرد ملزم به پرداخت هزینه تحصیل می باشد.

۷-۴- فرایند اعطای بورس کوتاهمدت تحقیقاتی داخل و خارج

- ۱- ارائه تقاضا به مؤسسه محل تحصیل یا ارائه به سازمان
- ۲- ثبت نام و بارگذاری مدارک در سامانه یکپارچه بورس با هماهنگی مؤسسه یا سازمان
- ۳- تأیید درخواست توسط مؤسسه و سازمان
- ۴- سپردن تعهد به اداره کل حقوقی مؤسسه یا سازمان
- تبصره ۵: میزان تعهد (وثیقه در بورس کوتاهمدت خارج و ضمانت مالی در بورس کوتاه مدت خارج) طبق شیوهنامه مصوب شورای مرکزی بورس خواهد بود.
- ۵- صدور حکم بورس و ارائه حمایت های مالی

ماده ۸ - تسهیلات

۸-۱- تسهیلات بورس خارج

- ۱- پرداخت مقرری ارزی به دانشجوی بورسیه در انواع بورس خارج از کشور
- ۲- پرداخت مقرری ارزی به همسر و هر فرزند پس از ارائه گواهی اقامت آنان در وجه دانشجو
- تبصره ۱: میزان مقرری ریالی و سایر تسهیلات و ضوابط مربوطه به پیشنهاد سازمان و با تأیید شورای مرکزی بورس تعیین و طبق ترتیب تعیین شده در شیوه نامه پرداخت می شود.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت معّلم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۰ از ۳۰		

تبصره ۲: میزان مقرری ارزی بر اساس قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۵، به پیشنهاد وزارت و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود.

تبصره ۳: مقرری ارزی در بورس سال آخر خارج کشور فقط برای مدت باقی مانده تحصیل پرداخت می گردد.

تبصره ۴: مقرری برای فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت خارج کشور حداکثر برای شش ماه به صورت ارزی طبق ترتیب تعیین شده در شیوه نامه اجرایی پرداخت می گردد.

۳- پرداخت کمک هزینه خرید بلیط رفت و بازگشت تا شهر محل تحصیل به دانشجویان و همسر و فرزندان دانشجوی فقط برای یک بار در طول مقطع خواهد بود.

تبصره ۵: پرداخت کمک هزینه بلیط در بورس سال آخر فقط برای بازگشت دانشجویان و همسر و فرزندان دانشجوی خواهد بود.

تبصره ۶: میزان، نحوه و ضوابط پرداخت کمک هزینه بلیط طبق شیوه نامه اعطای بورس با تأیید شورای مرکزی بورس می باشد.

۴- کمک هزینه شهریه تحصیلی در موارد خاص در صورت تأمین اعتبار، فقط در بورس بلندمدت دکتری و با تصویب شورای مرکزی بورس پرداخت می گردد.

تبصره ۷: با توجه به الزام متقاضی به انتخاب دانشگاهی که نیاز به پرداخت شهریه نداشته باشد، شرایط و میزان شهریه تحصیلی در موارد خاص طبق شیوه نامه اعطای بورس می باشد.

۸-۲- تسهیلات بورس داخل

۱- شهریه دانشگاه محل تحصیل

۲- حق الزحمه استاد ناظر در دانشگاه محل تحصیل

۳- مقرری دانشجویی و خوابگاه

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۳۰ از ۲۱		

تبصره ۸: تعیین میزان مقرری، شهریه تحصیلی و حق الزحمه استاد ناظر در بورس بلندمدت و کوتاه مدت طبق شیوه نامه و با تأیید شورای مرکزی بورس خواهد بود.

تبصره ۹: مقرری دانشجویی و خوابگاه به دانشجویان شبانه تعلق نخواهد گرفت.

۴- مستخدمین وزارت، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی در دوران تحصیل معادل حقوق و مزایای خود را از دانشگاه محل خدمت و یا دستگاه متبوع مستخدم دریافت می دارند.

۸-۳- تسهیلات بورس بنگاه های اقتصادی

مقرری دانشجویی بر اساس قرارداد چند جانبه و بر اساس نوع بورس متفاوت و به ترتیب تعیین شده در شیوه نامه مصوب شورای مرکزی بورس خواهد بود.

۸-۴- تسهیلات بورس مشاغل

تسهیلات در بورس مشاغل بلندمدت و کوتاه مدت تابع مقررات مصوب در دستگاه دولتی و قرارداد منعقد در دستگاه های غیر دولتی خواهد بود و در هر دو صورت ترتیب پرداخت تسهیلات، تابع قرارداد بین طرفین و شیوه نامه اجرائی می باشد.

۸-۵- تسهیلات بورس دانش

بورسیه های دانش علاوه بر تحصیل رایگان و خوابگاه، کمک هزینه تحصیلی دریافت می نمایند. میزان مقرری ماهانه هر سال توسط شورای مرکزی بورس تعیین می گردد و به شرط تامین اعتبار، توسط سازمان پرداخت می گردد.

ماده ۹- تعهدات

۹-۱- تعهدات بورس خارج

۱- حداکثر مدت استفاده از بورس خارج برای دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲ سال و برای دوره دکتری ۴ سال از تاریخ شروع بورس خواهد بود. مجموع طول مدت مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به طور پیوسته، نباید از ۵ سال تجاوز نماید. در موارد استثنایی این مدت با نظر شورای مرکزی بورس حداکثر تا ۶ ماه قابل تمدید است.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۲ از ۳۰		

تبصره ۱: تاریخ شروع بورس خارج از زمان شروع دوره فراگیری زبان در خارج از کشور و در صورت عدم نیاز بورسیه به گذراندن دوره مذکور از تاریخ آغاز تحصیلات دانشگاهی وی خواهد بود. چنانچه مهلت بورسیه برای فراگیری زبان در خارج از کشور بیش از ۳ ماه باشد، مازاد بر ۳ ماه و حداکثر به مدت ۱۲ ماه به طول مدت تحصیل وی اضافه خواهد شد.

۲- پذیرفته شدگان و دانش آموختگان بورسیه اعزام به خارج از کشور در صورت عدم انجام تعهدات در محل خدمت (مطابق سند تعهد و یا در محلی که سازمان تعیین نماید) و یا خودداری از ادامه انجام آن، مکلف به استرداد معادل ریالی نرخ روز ارز تا ۶ برابر کلیه هزینه های دریافتی (در روز بازپرداخت) به تشخیص شورای مرکزی بورس طبق تبصره ماده ۳۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ می باشند.

تبصره ۲: مبلغ ضمانت هزینه های ریالی پنج برابر کلیه هزینه های مصروفه از سوی سازمان بابت اعزام دانشجو به خارج از کشور می باشد.

۳- سازمان پس از رسیدگی به وضع بورسیه هایی که از حیث اخلاق و رفتار، شایستگی ادامه تحصیل نداشته و یا در روند تحصیل، پیشرفت لازم را کسب نکرده باشند، نسبت به قطع بورس و بازگشت آنها اقدام می نماید. در این صورت بورسیه بنا به تصویب شورای مرکزی بورس ملزم به بازپرداخت کلیه هزینه های انجام شده وفق بند ۲ جزء ۱ ماده ۱۰ خواهد بود.

۴- مبلغ ضمانت یا درخواست متقاضی به طور تدریجی، بر حسب سنوات تعهد خدمت انجام شده، کاهش یافته و یا در پایان مدت خدمت تعهد شده، یکجا فسخ خواهد شد.

۵- دانشجویانی که پس از اعزام به کشور محل تحصیل، به هر علتی موفق به شروع و ادامه تحصیل نمی گردند باید بلافاصله به کشور مراجعت نموده و وجوه ارزی دریافتی و یا معادل ریالی نرخ روز ارز کلیه هزینه های دریافتی (در روز باز پرداخت) را پس از کسر هزینه مدت اقامت که بر پایه مقرری ارزی روزانه محاسبه می شود، به سازمان عودت دهند. تغییر رشته، کشور یا دانشگاه محل تحصیل منوط به موافقت شورای مرکزی بورس خواهد بود.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۳ از ۳۰		

۶- دانشجویان صرفاً با موافقت شورای مرکزی بورس، حق استفاده از بورس، کمک هزینه تحصیلی و یا وام سایر مؤسسات دولتی یا غیردولتی داخلی را ندارند. ضمناً دانشجویانی که با استفاده از بورس تحصیلات خود را در یک رشته و یا یک مقطع به پایان برسانند، مجاز نیستند با دریافت بورس، وام، یا کمک هزینه تحصیلی، از مؤسسه ای دیگر در رشته دیگری در همان مقطع به تحصیلات خود ادامه دهند.

۷- دانشجویان بورسیه در طول مدت تحصیل مجاز به کسب درآمد از طریق انجام کارهای علمی و تحقیقاتی برای مؤسسات دولتی و غیردولتی و کارهای غیرعلمی از هر نوع که باشد، نیستند. در صورت تخلف با اطلاع مؤسسه معرف و تصمیم شورای مرکزی بورس تذکر، کاهش ارز، قطع ارز، حسب مورد درباره آنها اجرا خواهد شد.

۸- در صورت عدم امکان جابجایی دانش آموختگان بورسیه در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و سایر دستگاههای دولتی، بر اساس اعلام نظر کمیته لغو و انتقال تعهدات که در مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت تشکیل می شود و موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، نسبت به لغو تعهد این دسته از دانش آموختگان اقدام خواهد شد.

تبصره ۳: ترکیب اعضاء کمیته لغو و انتقال تعهدات و آیین دادرسی و مقررات حاکم بر کمیته طی شیوه نامه ای مستقل ظرف دو ماه از تاریخ این آیین نامه تنظیم و ابلاغ می گردد.

تبصره ۴: منظور از عدم امکان جابجایی، معرفی بورسیه به تمامی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی هم تراز در کشور (بالاخص مناطق محروم) و عدم ارائه اعلام نیاز و موافقت از سوی دانشگاهها است.

تبصره ۵: انتقال تعهدات بورسیه ها (اعم از داخل و خارج)، همچنین انتقال تعهد و لغو تعهدات دانش آموختگان اعزامی (ارزبگیر) مشمول دستورالعمل انتقال تعهدات خدمتی دانش آموختگان بورسیه داخل و خارج از کشور و دانش آموختگان ارزبگیر متعهد خدمت به وزارت و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته مصوب خرداد ماه ۱۳۷۹ مقام وزارت خواهد بود.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۴ از ۳۰		

۹- جذب و بکارگیری دانش‌آموختگان بورسیه‌ای که با تأخیر به کشور مراجعت می‌نمایند بدون اخذ مجوز از سازمان غیرقانونی است و انجام خدمت آنان به منزله انجام تعهدات بورس تلقی نمی‌شود.

تبصره ۶: بررسی موضوع تأخیر در مراجعت بورسیه به کشور و تصمیم‌گیری در خصوص وقوع استنکاف یا عدم استنکاف از تعهد در صلاحیت کمیته سه نفره بورسیه‌های تأخیری متشکل از مدیر کل بورس و اعزام دانشجویان، مدیر کل دفتر حقوقی سازمان امور دانشجویان و رئیس مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت و موافقت وزیر خواهد بود. آیین دادرسی و مقررات حاکم بر کمیته سه نفره طی شیوه‌نامه‌ای مستقل ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این آیین نامه تنظیم و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۷: در فرض احراز عدم استنکاف بورسیه متأخر، تمام یا نیمی از مدت تأخیر حسب تشخیص کمیته سه نفره به کل مدت تعهدات بورسیه افزوده خواهد شد.

۱۰- در صورتیکه بورسیه به تکالیف خود عمل نموده و آماده به خدمت باشد لکن تأخیر در بکارگیری وی در راستای انجام تعهدات خارج از اراده متعهد و ناشی از قصور یا اهمال دانشگاه محل خدمت و یا سازمان باشد، به تشخیص کمیته سه نفره بورسیه‌های تأخیری و موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، ایام انتظار بورسیه به عنوان سنوات انجام خدمت محسوب و از کل تعهدات وی کسر خواهد شد.

تبصره ۸: در خصوص دانش‌آموختگان بورسیه‌ای که تأخیر در بکارگیری و شروع به خدمت آنها ناشی از تقصیر بورسیه و متوجه وی است، ایام انتظار به عنوان سنوات انجام خدمت قابل محاسبه نخواهد بود.

تبصره ۹: در صورت عدم بکارگیری بورسیه در دانشگاه محل خدمت و صدور عدم نیاز به تخصص وی، بورسیه از سوی اداره کل جهت تعیین محل خدمت به مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت معرفی خواهد شد.

۱۱- بورسیه موظف است قبل از صدور حکم بورس، تعهد و تضمین محضری را حسب مورد به دانشگاه محل خدمت، سازمان، وزارت یا دستگاه اجرایی مربوطه بسپارد که بلافاصله پس از اتمام تحصیلات در موعد مقرر به کشور مراجعت و در محل مندرج در تعهدنامه و یا به تشخیص وزارت، دو برابر مدت تحصیل خدمت نماید.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۵ از ۳۰		

۱۲- دانشجوی بورسیه، هر شش ماه یکبار ملزم به بارگذاری گزارش روند تحصیلی خود در سامانه یکپارچه بورس و ارائه آن به دانشگاه می‌باشد. تأیید ارسال گزارش تحصیلی باید توسط دانشگاه به سازمان اعلام گردد.

تبصره ۱۰: دانشجوی بورسیه در بورس کوتاه مدت خارج فقط برای یک بار ملزم به ارائه گزارش کامل تحصیلی به ترتیب تعیین شده در شیوه نامه اجرایی می‌باشد.

۱۳- دانشجوی بورسیه، موظف است قبل از بارگذاری گزارش در سامانه یکپارچه بورس، گزارش روند تحصیلی خود را به تأیید راین علمی در آن منطقه برساند.

۱۴- دانشجو در بورس بلندمدت جهت ارتباط علمی با دانشگاه محل خدمت، موظف است حداقل سالی یکبار به شکل مجازی یا حضوری در آن دانشگاه سخنرانی علمی داشته باشد. این سخنرانی‌ها توسط دانشگاه محل خدمت داوری و تأیید می‌گردد.

۱۵- دانشجو در بورس بلندمدت موظف است پس از فراغت از تحصیل، جهت معرفی به دانشگاه محل خدمت، به سازمان مراجعه نماید. تاریخ مراجعه دانشجو به سازمان و معرفی به دانشگاه محل خدمت، ملاک آماده به خدمت بودن متعهد در راستای انجام تعهدات محسوب می‌شود.

۱۶- دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی به اعضای هیأت علمی بورس، مأموریت تحصیلی می‌دهند و حقوق و مزایا آنها را پس از کسر مالیات و بازنشستگی جهت پرداخت هزینه های تحصیلی بورس به سازمان واریز می‌نمایند.

۱۷- دانشگاه موظف است که پس از تأیید و معرفی دانشجوی فارغ التحصیل با بورس بلندمدت دکتری توسط سازمان، مراحل اداری جهت جذب بورس را شروع نماید.

تبصره ۱۱: صلاحیت عمومی دانشجو بعد از اتمام تحصیلات و بازگشت به کشور به عهده مرکز جذب اعضای هیأت علمی وزارت و صلاحیت علمی ایشان با تشخیص کارگروه تخصصی است.

تبصره ۱۲: شرایط لازم برای بررسی در کارگروه، ارائه دو مقاله علمی در نشریات معتبر علمی مرتبط و بررسی گزارشات ارائه شده مربوط به سخنرانی در دانشگاه محل خدمت طبق بند ۴ ماده ۱-۱۰ است.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت معـالـم، تربیت و تحقیقات
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۶ از ۳۰		

۱۸- دانشجو در بورس وطن پس از فراغت از تحصیل موظف است در دستگاه و مؤسسه و کشوری که وزارت مشخص نموده است به اندازه دو برابر مدت تحصیل ارائه خدمت نماید.

۹-۲- تعهدات بورس داخل

۱- بورسیه مکلف است پیش از صدور حکم بورس، تعهد و ضمانت محضری معتبر طبق شرایط اعلامی دفتر حقوقی سازمان، به سازمان یا دانشگاه محل خدمت بسپارد که به میزان دو برابر مدت زمان تحصیل در محل تعیین شده در سند تعهد و یا محلی که سازمان تعیین می نماید خدمت کند.

تبصره ۱۳: رونوشت ضمانت محضری همزمان جهت اطلاع و اقدام لازم به دفتر حقوقی سازمان ارسال می گردد.

تبصره ۱۴: ثبت نام از پذیرفته شدگان مقطع دکتری، در اولین نیمسال تحصیلی مشروط به سپردن تعهد مذکور انجام می شود.

۲- مبلغ ضمانت با درخواست متقاضی به طور تدریجی، بر حسب سنوات تعهد خدمت انجام شده، کاهش یافته و در پایان مدت خدمت تعهد شده، یکجا فسخ خواهد شد.

۳- بورسیه ملزم است به صورت تمام وقت به تحصیل اشتغال داشته باشد و به هیچ وجه حق اشتغال و یا سپردن تعهد اشتغال به کار دیگری را ندارد و نمی تواند از بورس سایر مؤسسات دولتی و غیر دولتی استفاده نماید.

۴- بورسیه موظف است در چهارچوب ضوابط آموزشی و درخواست دانشگاه محل تحصیل، حداقل هفته ای دو ساعت به صورت نظری در دانشگاه محل تحصیل تدریس نماید و یا معادل آن به صورت عملی به کار آزمایشگاهی یا کارگاهی اشتغال ورزد.

۵- بورسیه موظف است گزارش تحصیلی و پیشرفت کار خود را در هر نیمسال تحصیلی از طریق سامانه یکپارچه بورس به همراه تأیید استاد ناظر به سازمان ارائه نماید.

تبصره ۱۵: در صورت عدم ارائه گزارش تحصیلی، سازمان پس از بررسی نسبت به قطع مقرری بورسیه اقدام خواهد

کرد.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۷ از ۳۰		

تبصره ۱۶: در بورس کوتاه مدت داخل، دانشجو فقط برای یک بار در پایان دوره تحقیقاتی ملزم به ارائه گزارش طبق ترتیب تعیین شده در شیوه نامه اجرایی است.

۶- بورسیه باید در پایان مقطع تحصیلی با توجه به مقررات آموزشی به اخذ درجه دانشگاهی نائل آید. بورسیه ها موظفند مطابق تعهدات خود بلافاصله پس از اتمام تحصیل در هر محلی که سازمان مشخص می کند، خدمت نمایند. در غیر این صورت با توجه به دلایل عدم موفقیت در اخذ درجه دانشگاهی اعم از اخراج یا انصراف و یا در صورت عدم انجام تعهد، به تشخیص شورای مرکزی بورس نسبت به مطالبه ۵ برابر هزینه های انجام شده و خسارات وارد شده اقدام خواهد شد.

تبصره ۱۷: ارزیابی نهایی توسط کارگروه تخصصی سازمان انجام خواهد شد.

۷- بورسیه نمی تواند در یک مقطع تحصیلی بیش از یک بار از بورس تحصیلی بلندمدت استفاده نماید.

۹- دانشگاه محل تحصیل، پایان هر نیمسال تحصیلی، کارنامه بورسیه ها را به همراه توضیحات لازم (از قبیل انصراف از تحصیل، مرخصی تحصیلی، دریافت اخطار آموزشی و انضباطی) از طریق سامانه یکپارچه بورس، به سازمان ارسال می دارد.

۹-۳- تعهدات در بورس بنگاه های اقتصادی

۱- حوزه کاربرد و متقاضی، قرارداد مشترکی را مطابق با الگوی ارائه شده تحت عنوان «منع افشای اطلاعات واحد فناور» امضا و در سامانه بارگذاری می نمایند.

تبصره ۱۸: کلیه موارد مربوط به مالکیت مادی و معنوی تحقیق بر اساس توافق حوزه کاربرد و دانشگاه باید در قرارداد ذکر شود.

تبصره ۱۹: الزامات مربوط به حفظ محرمانگی داده ها و اسناد حوزه کاربرد و تعهدات مآخوذه در این راستا جزء لاینفک قرارداد تنظیمی است.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۸ از ۳۰		

۲- دانشگاه موظف است گزارش عملکرد تیم تحقیقاتی را طبق کاربرد پیشنهادی مطابق با جدول زمانی تعیین شده در شیوه نامه اجرایی تصویب شده توسط شورای مرکزی بورس به سازمان و شرکت بورس کننده ارسال نماید.

تبصره ۲۰: در صورت اختلاف بین شرکت بورس کننده و دانشگاه در خصوص تعهدات یکدیگر، در قالب قرارداد فی مابین، مرجع تصمیم گیرنده، کارگروه تخصصی خواهد بود. در موارد خارج از حوزه کارگروه تخصصی، سازمان مرجع تفسیر و رسیدگی به اختلافات است.

۳- دانشگاه موظف است مراتب انصراف، دانش آموختگی یا اتمام دوره را به همراه کسب بازخورد حوزه کاربرد به سازمان گزارش نماید.

۴- سابقه انجام تحقیق در پرونده استاد، متقاضی و همچنین شرکت بورس کننده ثبت، و بر اساس معیارهای تعریف شده، ارزیابی و پایه ای برای مشوق ها و ارائه خدمات آینده خواهد بود.

۵- پس از اتمام موفقیت آمیز دوره، کارگروه تخصصی، دستاوردهای ایجاد شده را تحلیل و موارد زیر را جهت ادامه پشتیبانی بررسی می نماید:

- حمایت بنگاه بورس کننده برای به کارگیری متقاضی در پیاده سازی مؤثر نتایج تحقیق

- هماهنگی بین دستگاهی در حمایت از دستاوردهای تحقیق در قالب تأسیس یا همکاری با شرکت های فناور یا دانش بنیان

- معرفی و اخذ حمایت از سازمان های دولتی استفاده کننده از نتایج تحقیق

۶- تعهد خدمت بورسیه بنگاه اقتصادی مقطع کاردانی و کارشناسی در دستگاه اجرایی یا حوزه کاربرد می باشد.

۷- تعهدات در بورس مشاغل تابع مقررات مصوب دستگاه معرف دولتی یا قرارداد منعقد شده دستگاه معرف غیردولتی می باشد.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه اعطای بورسیه تحصیلی بورس و اعزام دانشجویان	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۲۹ از ۳۰		

ماده ۱۰: سایر مقررات

۱-۱۰- دانشگاه‌های منتخب بورسیه‌های خارج می‌بایست بر اساس نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌های خارجی سازمان، معتبر باشند.

۲-۱۰- چنانچه متقاضی بورس، دانشجوی ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور باشد، با تصویب شورای مرکزی بورس و با رعایت ضوابط این آیین‌نامه می‌تواند برای بقیه مدت تحصیل خود بورسیه شود.

۳-۱۰- در صورت پذیرفته شدن بورسیه در بورس پسادکتری قبل از اتمام مدت تعهد، با تصویب شورای مرکزی بورس انجام مابقی تعهدات به بعد از اتمام دوره پسادکتری موکول می‌شود.

۴-۱۰- اعزام داوطلبان واجد شرایط که محل خدمت آتی آنان در سایر دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات دولتی است، مشروط به ارائه موافقت‌نامه رسمی از آن دستگاه‌ها و پرداخت ۱۰۰٪ هزینه‌ها توسط دستگاه مربوط و با رعایت ماده ۶۱ قانون مدیریت خدمات کشوری است.

تبصره ۱: بورسیه دستگاه‌های اجرایی که با استفاده از سهمیه ارزی سازمان / وزارت اعزام می‌شوند، مشمول مواد این آیین‌نامه هستند.

۵-۱۰- بررسی بورس‌های تحصیلی اعطایی از طرف دولت‌های خارجی از طریق سازمان و سامانه یکپارچه بورس صورت می‌پذیرد.

۶-۱۰- داشتن مدرک زبان متناسب کشور منتخب و رشته پذیرفته شده، با حد نصاب نمره لازم اعلامی شورا، برای داوطلبان بورس خارج الزامی است.

۷-۱۰- افرادی که با هزینه شخصی و بدون استفاده از تسهیلات ارزی، قصد تحصیل در خارج از کشور دارند، در صورتی که واجد شرایط باشند، می‌توانند از تسهیلات غیر ارزی وزارت، برابر مقررات استفاده نمایند.

۸-۱۰- دانشجویان مقطع حضوری تمام‌وقت دکتری بورسیه و غیر بورسیه در صورت تأمین اعتبار می‌توانند طبق ضوابط از دوره‌های کوتاه مدت تحقیقاتی (خارج یا داخل) استفاده نمایند.

شماره: ۷۱۰۱	آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۱		
صفحه: ۳۰ از ۳۰		

۱۰-۹- بورس تحصیلی و مزایای ناشی از آن در صورت تأمین اعتبار قابل پرداخت خواهد بود.

۱۰-۱۰- سازمان موظف است دستورالعمل‌های مربوط به بورس‌های تحصیلی را دو ماه پس از تصویب آیین نامه تهیه و به تصویب شورای مرکزی بورس برساند.

۱۰-۱۱- مراحل اجرایی بورس طبق دستورالعملی که توسط سازمان تهیه و در شورای مرکزی بورس مصوب می‌گردد، قابل اجرا است.

۱۰-۱۲- این آیین نامه جایگزین «آیین نامه اعطای بورس تحصیلی و اعزام دانشجو به خارج از کشور»، مصوب سال ۱۳۶۸/۱۲/۱۲ و «آیین نامه بورس تحصیلی داخل کشور» مصوب ۱۳۶۹/۰۵/۲۸ و «آیین نامه فرصت پژوهشی کوتاه مدت برای دانشجویان دکتری داخل» مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ می‌گردد. شیوه نامه های ابلاغی بورس تا زمان تنظیم و ابلاغ شیوه نامه های اجرایی جدید مبتنی بر این آئین نامه، معتبر خواهد بود.

تبصره ۲: دانشجویانی که قبل از تصویب آیین نامه فوق، از تسهیلات بورس استفاده نموده اند، مشمول ضوابط و مقررات مربوط به آیین نامه و مصوبات زمان بورس خواهند بود.

۱۰-۱۳- اعطای هرگونه بورس از سوی نهادها و شرکتهای دولتی، غیردولتی و حاکمیتی به دانشجویان صرفاً از طریق سامانه یکپارچه بورس دانشجویی مجاز بوده و تخطی از آن توسط مؤسسه، تخلف محسوب می‌گردد.

این آیین نامه مشتمل بر ۱۰ ماده و ۶۲ تبصره در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۷ در شورای مرکزی بورس مطرح و در تاریخ ۱۴۰۲/۱/۱۵ به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ، قابل اجرا است.

